

ASPECTES ÈTICS I LEGALS DE L'EUTANÀSIA EN PETITS ANIMALS

**Estudi comparatiu de la legislació sobre l'eutanàsia de petits animals i
l'eutanàsia en medicina humana en els països que està regulada**

Curs acadèmic 2014-15

Sílvia Caballeria Lluch
Victoria Carreras Viade
Maria Rosa de Jaureguizar Teras
Jessica Madueño Caballero

Índex:

1. Conceptes generals sobre l'eutanàsia
2. Legislació de l'eutanàsia en animals de companyia
3. L'eutanàsia en humans
 - a. Situació legal en els diferents països
 - b. Legislació holandesa
 - c. Legislació belga
 - d. Legislació de Luxemburg
4. Comparativa de la legislació d'eutanàsia en petits animals i en humans
5. Resultat d'enquestes
6. Conclusions

1. Conceptes generals sobre l'eutanàsia:

La paraula eutanàsia prové del grec, *eu* (bona) + *thanatos* (mort). Per tant, eutanàsia, etiològicament significaria "bona mort". Però, que significa tenir una bona mort?

La RAE defineix l'eutanàsia com "1. f. Acción u omisión que, para evitar sufrimientos a los pacientes desahuciados, acelera su muerte con su consentimiento o sin él. 2. f. Med. Muerte sin sufrimiento físico."

La definició de la RAE no és específica per a animals de companyia, i ens introdueix dos conceptes nous, el de patiment i el de consentiment per part del pacient. En petits animals no es pot considerar que hi hagi consentiment per part del pacient, l'eutanàsia en aquest cas és controvertida donat que els animals no tenen la llibertat de triar.

El Decret 254/2000, del 24 de juliol, que estableix els mètodes autoritzats per a l'eutanàsia en animals de companyia defineix a l'article 2 l'eutanàsia com a acte pel qual es provoca la mort d'una manera plàcida, sense dolor, por ni ansietat.

L'AVEPA defineix l'eutanàsia en animals de companyia com a un acte clínic, efectuat per personal especialitzat, que provoca la mort del animal, sense patiment ni angoixa, per tal d'evitar-li un patiment, que de manera segura, li esperava al allargar la seva vida.

Segons les definicions de la RAE, el Decret 254/2000 i AVEPA, una bona mort consisteix en una mort que es produeix sense dolor, patiment ni angoixa. Com podem veure, definicions orientades per l'eutanàsia humana i definicions orientades a l'eutanàsia animal són molt similars, podent-se aplicar amb el mateix fi, sempre i quan tinguem en compte que en humana normalment és el propi pacient que decideix sobre si mateix, mentre que en veterinària és el propietari humà el que decideix sobre la vida del animal.

Per altra banda, podem diferenciar dos tipus d'eutanàsia, dins de la medicina humana:

- Eutanàsia activa: realitzar accions que acabin amb la vida del pacient.
- Eutanàsia passiva: deixar morir al pacient suprimint el tractament que el manté o li prolonga la vida.

Aquesta distinció és menys important en la medicina veterinària, on l'eutanàsia és exclusivament activa. Deixar morir un pacient no es considera eutanàsia.

Les característiques en les quals AVEPA centra la seva atenció són en la seva definició, i les quals volem recalcar la seva importància són:

- L'eutanàsia és un acte clínic. Per tant, ha d'implicar un diagnòstic, una historia clínica, un anàlisi de la situació actual i un pronòstic.
- Efectuat per personalitzat especialitzat. Coneixement del animal, del seu comportament i de les tècniques adequades. Per tan, hem de garantir que les tècniques de les que fem ús no provoquen dolor ni patiment i que són proporcionals a la espècie i al individu en qüestió, garantint una mort plàcida. Només la pot dur a terme un veterinari.
- L'objectiu és provocar la mort amb el mínim dolor i angoixa possible. No implica només dolor físic, sinó també el patiment psicològic (fòbies, sensació d'abandonament, angoixa,...).
- Per l'inevitable patiment al que es veu exposat o es veurà en un futur immediat l'animal. No només contempla malalts terminals, també justifica l'eutanàsia per raons de seguretat. És a dir l'eutanàsia d'un animal excessivament agressiu, o per raons humanitàries (abandonament del animal, impossibilitat del propietari per mantenir-lo,...)
- Amb el consentiment del propietari (si hi ha)

2. Legislació de l'eutanàsia en petits animals:

A nivell europeu disposem de la Directiva 93/119/EC del 22 de desembre de 1993 sobre la protecció dels animals en el moment del sacrifici. S'aplica a nivell de desplaçament, estabulació, subjecció, atordiment i sacrifici d'animals d'abastament criats per a la producció de carn, cuir, pell o altres productes. També fa especial esmena als animals que es sacrifiquen per tal de controlar una malaltia. I la Directiva 86/609/EEC del 24 de novembre de 1986, sobre la protecció d'animals fets servir per a recerca. No trobem cap directiva que parli sobre l'ús de l'eutanàsia en animals de companyia.

A nivell de l'Estat Espanyol cada Comunitat Autònoma disposa de la seva pròpia legislació. Catalunya ha estat una Comunitat Autònoma pionera a nivell de legislar l'eutanàsia en animals de companyia.

La primera llei catalana que esmentava l'eutanàsia en animals de companyia va ser la Llei 3/1988 del 4 de març sobre la protecció dels animals. En aquesta es parla de les disposicions generals, es regulen aspectes dels animals de companyia, de la fauna autòctona, de la dissecació d'espècies protegides, de les tècniques de captura prohibides, dels zoos, dels establiments de venda d'animals, de les associacions de protecció de defensa dels animals, de la inspecció i la vigilància i de les infraccions i sancions que s'imposen per l'incompliment de la llei. En el títol 2 d'aquesta llei es parla dels animals de companyia, de les normes generals que els rodeja, de l'abandonament i els centres de recollida i del manteniment temporal dels animals de companyia. Quan parla de l'abandonament i centres de recollida es fa esmena sobre el sacrifici en l'article 11 i 12 dient el següent:

- Article 11. 1. Els centres de recollida dels animals abandonats, una vegada transcorregut el termini legal per recuperar-los, podran sacrificar o donar els animals en adopció, prèviament esterilitzats. L'esterilització haurà d'efectuar-se sota control veterinari.
- Article 12. 1. Si un animal ha de ser sacrificat s'hauran de fer servir mètodes que impliquin el mínim patiment i que provoquin una pèrdua de coneixement immediata. 2. El sacrifici s'ha d'efectuar sota el control i la responsabilitat d'un veterinari. 3. El departament d'agricultura, ramaderia i pesca podrà regular reglamentàriament els mètodes de sacrifici a utilitzar.

El 4 de juliol del 2003 es va aprovar la Llei 22/2003 sobre la protecció animal, que en el seu article 11 sobre el sacrifici i esterilització dels animals es prohibia el sacrifici de gats i gossos en les instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, i en els nuclis zoològics en general, excepte per motius humanitaris i sanitaris que s'estableixin per via reglamentaria.

La Llei 22/2003 respecte la Llei 3/1988, el que fa és restringir el sacrifici només a motius humanitaris, és a dir, en cas de que es produeixi un abandonament, acabat el termini legal d'espera per reclamar-lo, el centre d'acollida no podrà eutanasiar al animal a no ser que hi hagi un motiu humanitari (sanitari, conducta agressiva o perillosa,...) que ho justifiqui. No modifica l'article 12 de la Llei 3/1988.

Al capítol I i a l'article 2 de les disposicions addicionals de la Llei 12/2006 trobem modificacions de la Llei 3/1988 i dels articles 3, 17 i 30 de la Llei 22/2003.

Al 2008 es deroguen les lleis 3/1988, 22/2003 i les seves respectives modificacions incloses a la llei 12/2006 en favor del Decret legislatiu 2/2008, en el qual s'inclou en l'article 11 els termes legals sobre el sacrifici i esterilització:

- Article 11. Sacrifici i esterilització:
 - 11.1. El sacrifici dels animals s'ha d'efectuar, en mesura del possible, de manera instantània, indolora i amb el previ atordiment del animal, d'acord amb les condicions i els mètodes que s'estableixin per la via reglamentaria.
 - 11.2. Es prohibeix el sacrifici de gats, gossos i fures en instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, i en els nuclis zoològics en general, excepte pels motius humanitaris i sanitaris que s'estableixin per via reglamentària.
 - 11.3. Els animals de companyia objectes de comercialització o transacció s'han d'esterilitzar, excepte en els cassos que s'estableixi per reglament. El reglament també regula com han de ser els procediments d'esterilització per a que tinguin els mínims efectes fisiològics i de comportament en l'animal.
 - 11.4. Tan el sacrifici com l'esterilització dels animals de companyia s'ha d'efectuar sempre sota control veterinari.

El Decret Legislatiu 2/2008 és la normativa que es troba vigent en aquest moment.

Per altra banda el Decret 254/2000 del 24 de juliol s'estableixen els mètodes d'eutanàsia pels animals de companyia, els que són acceptats i els que estan prohibits actualment.

Per tal d'evitar el patiment físic i psíquic, el sacrifici dels animals de companyia es realitzarà amb prèvia sedació profunda (Xilazina im, sc; Medetomidina im, sc; Toletamina-Zolacepam im,

iv; Fenotiazines im, sc, po; Propionil-Promazina im, sc, iv; Clorhidrat de Ketamina im, sc, iv) o anestèsia general.

Els mètodes d'eutanàsia acceptats són els següents: pentobarbital sòdic (iv), tiopental sòdic (iv), embutramida/mebezoni iodur/tetracaïna clohidrat (iv) i secobarbital/dibucaïna (iv).

En el cas d'animals nounats, o en els que pel seu estat de deshidratació, hipovolèmia o shock, fent que l'aplicació dels productes anteriors intravenosos no sigui possible, s'acceptarà, sempre que es dugui a terme l'anestèsia prèvia, l'administració de pentobarbital sòdic o tiopental sòdic intraperitoneal o intracardíac.

Davant de la possibilitat de que es produeixi el risc de danys a les persones, als bens o al medi natural en general, i sempre i quan els mètodes d'immobilitzacions a distància no sigui possible, es podrà autoritzar l'ús del tret com a mètode de sacrifici.

Els mètodes d'eutanàsia prohibits en animals de companyia són: bala captiva, descompressió, decapitació, ofegament, estrangulació, asfixia, dislocació de coll, exanguinació, embòlia gasosa, cop, clorur potàssic, monòxid de carboni, diòxid de carboni, metoxiflurano, nitrogen, protòxid de nitrogen, tricloroetilè, àcid cianhídric, èter dietílic, cloroform, gas cianhídric, ciclopropà, hidrat de cloral, estricnina, nicotina, sulfat magnèsic i agents bloquejants neuromusculars.

Per a dur a terme la confirmació de la mort, hem de valorar si es donen a terme els següents paràmetres simultàniament: cessament de la respiració, cessament del batec cardíac i cessament de les funcions neurològiques centrals.

Com podem veure, la legislació sobre l'eutanàsia en animals de companyia a Catalunya, ha anat evolucionant al llarg del temps, adaptant-se a les noves necessitats de la societat. Tan mateix la llei segueix tenint algunes carències importants, com legislar quines són les situacions en les quals es pot aplicar l'eutanàsia, deixant-ho al bon judici i criteri del veterinari.

3. L'eutanàsia en humans

A continuació analitzarem la situació de l'eutanàsia en medicina humana en els països Europeus en els quals s'aplica. Centrem la nostra situació en la legislació dels països Europeus, donat que la legislació que regula l'eutanàsia a Catalunya és en primera instància l'europea, en segona instància l'espanyola i finalment la catalana. Considerem així que la legislació de l'eutanàsia humana dels països europeus serà més comparable a la de l'eutanàsia animal de Catalunya pel marc sociocultural que compartim.

a. Situació legal en els diferents països

Actualment, en el 2014, els únics països en els quals l'eutanàsia activa és completament legal són Holanda, Bèlgica i Luxemburg. Es va legalitzar al abril del 2002, setembre del 2002 i març del 2009 respectivament.

Pel altra banda, hi ha alguns països que prohibeixen l'eutanàsia, però autoritzen una ajuda a morir. En aquest àmbit hem de considerar el suïcidi assistit i l'eutanàsia passiva.

Quan parlem de suïcidi assistit l'hem de diferenciar el terme eutanàsia. El suïcidi assistit és el que es comet amb l'ajuda d'una altre persona, sigui metge o no. Consisteix en donar intencionadament a un pacient els coneixements i/o els medis per suïcidar-se, incloent l'assessorament sobre dosis letals de medicaments i la prescripció dels medicaments. La diferència entre suïcidi assistit i l'eutanàsia, és que en l'eutanàsia és el metge el que causa la mort (generalment amb un medicament a dosis letal), mentre que en el suïcidi assistit, se li donen els medis al pacient, però és ell qui s'administra els medis de mort. D'aquesta manera, en el suïcidi assistit, sempre hi ha la petició i consentiment del pacient. El suïcidi assistit és legal a Suïssa (tot i no ser de la Unió Europea l'incloem perquè considerem que el marc sociocultural és prou proper), Alemanya i Estonia.

Com hem definit anteriorment, l'eutanàsia passiva consisteix en deixar morir al pacient. Aquest tipus de pràctica és legal a Àustria, Dinamarca, Eslovàquia, Espanya, França, Gran Bretanya, Hongria, Itàlia, Noruega (tot i no ser de la Unió Europea l'incloem perquè considerem que el marc sociocultural és prou proper), Portugal (només en cas de mort cerebral), Finlàndia, Letònia, Suècia i República Txeca.

Finalment, hi ha països on l'eutanàsia està prohibida, i no preveuen l'ajuda a morir: Croàcia, Grècia, Irlanda, Polònia i Romania, Bulgària, Lituània (però l'agost del 2014 es proposa una llei per legalitzar-la).

b. Legislació holandesa sobre l'eutanàsia:

Els holandesos varen consentir l'eutanàsia per primera vegada al 1981 (fins aleshores els metges havien adoptat la pràctica de la interrupció d'aigua i aliments dels pacients greument malalts que sol·licitaven el suïcidi assistit o eutanàsia. Però es van adonar que era dolorós i agònic tant per el pacient com els familiars).

El 1993 es va promulgar una llei que prohibia la penalització als metges que practicaven l'eutanàsia si:

- El pacient pateix un patiment intolerable (incloent el psicològic).
- El pacient en reiterades ocasions, estant lúcid, sol·licita morir.
- Dos metges aproven el procediment.
- Els parents són consultats.
- Mort informada a les autoritats.

El tribunal va fixar les següents condicions per autoritzar l'eutanàsia:

- El pacient pateix una malaltia o ha patit un accident, terminal i incurable (que pot o no estar acompanyat per períodes curts o llargs de millores o recaigudes).
- El pacient presenta un patiment físic o psíquic insuportable.
- El pacient ha indicat per escrit que desitja acabar amb la seva vida.
- D'acord amb la opinió mèdica el pacient ha ingressat a una fase terminal.
- L'acció es realitzada per el metge que el va atendre, o és un especialista mèdic, o el que va ser consultat per l'especialista.

La llei holandesa introdueix el concepte de la deguda cura (pivotal fonamental en la pràctica legal de l'eutanàsia). Els requisits de la deguda cura descrits en l'article 293 paràgraf segon del codi penal impliquen que el metge:

- a) Manté la convicció que la demanda del pacient és voluntària i ben considerada.
- b) Manté la convicció que el patiment del pacient és prolongat i insostenible.
- c) Ha informat al pacient sobre la seva situació i perspectives.
- d) El pacient manté la convicció de que no existeix cap altre solució raonable a la seva situació.
- e) Ha consultat almenys a un altre metge independent, que ha examinat al pacient i ha expedit una opinió escrita dels requisits de la deguda cura (a-d).
- f) Ha posat fi a una vida o assistit en un suïcidi amb la deguda cura.

La llei prioritza els testaments vitals per sobre la voluntat dels parents quan aquest instrument va ser redactat, tenint el pacient una apreciació raonable de les seves circumstàncies pròximes.

La llei contempla la situació dels menors d'edat, donant solucions diferents:

- 16-18: eutanàsia factible si el menor té la possibilitat d'entendre la seva condició i els seus tutors legals estan informats del procediment.
- 12-16: no es suficient amb el coneixement dels pares. Si no que es torna imperatiu que el consentiment del menor es completi amb el dels seus pares o persones que exerceixin la patria potestat.

Un dels problemes de la llei, es la pendent rellosca (*slippery slope*), ja que l'estat exigeix un control de la pràctica una vegada realitzada i no amb anterioritat, i permet que es prioritzin les raons econòmiques per sobre de les ètiques i la promoció del turisme de la mort.

Pendent rellosca: tot i que la pràctica de l'eutanàsia en certes circumstàncies (ex. pacient lliure i conscient la sol·licita) no es intrínsecament immoral, la seva legalització pot resultar en una pendent cap a l'eutanàsia no voluntària o involuntària perquè:

- El salvaguardes que en la pràctica impedeixen la relloscada son inefectives.
- El raonament ètic subjacent al cas de l'eutanàsia voluntària també pot ser usat per recolzar l'eutanàsia no sol·licitada.

Si la ètica reposa en el morir amb dignitat, la pràctica de l'eutanàsia podria estar justificada quan el pacient no la sol·licita però el metge consideres aprecies la indignitat del seu patiment.

Control tardà: l'argument de la pendent rellosca adverteix el perill de que l'eutanàsia legalitzada pot permetre la pràctica sense el consentiment del pacient.

La llei exigeix que el metge requerit per el pacient ha de recavar una opinió medica adicional abans de practicar l'eutanàsia, l'estat només controla el procediment un cop consumat l'acte. Aquesta intervenció es materialitza amb l'actuació dels comitès regionals i els organismes que han de rebre i avaluar l'informe del metge i concloure si el metge ha obrat degudament.

Un cop l'any aquests comitès tenen l'obligació d'entregar-li als ministres de justícia i salut, benestar i esports un informe amb el propòsit de donar a conèixer el numero de casos en els que hagin opinat.

Si de les manifestacions abocades per els comitès sorgeix alguna irregularitat, entren en escena els fiscals. La nova llei, fa que ara sigui el fiscal el que hagi de demostrar que el metge no va complir amb els requisits de la deguda cura.

La falta de control previ es una raó addicional per témer que el motiu últim de la llei sigui econòmic i no ètic ja que els comitès tenen molt pocs elements per avaluar l'origen de la iniciativa.

Aquest factor sembla radicar en els alts costos que imposa cuidar pacients terminals. El raonament recau en la ineficiència de destinar recursos a cuidar persones que mai més podran ser productives.

Promoció del turisme de la mort: al ser Holanda l'únic estat que va legalitzar l'eutanàsia (en aquell moment) i al no tenir la llei una disposició clara que determini que només els holandesos poden recórrer a ella, molts malalts terminals viatgin a Holanda a posar fi a la seva vida amb total impunitat.

Els defensors repliquen que aquest argument no te pes:

- a) Els metges que practiquin o col·laborin amb el suïcidi han de conèixer el pacient amb detall (un simple viatge i sol·licitud immediata tindran poques oportunitats de prosperar).
- b) La llei es una alerta a la resta d'estats perquè adoptin una actitud similar a la holandesa.

c. Legislació belga

Al maig de l'any 2002 Bèlgica va aprovar una llei que va despenalitzar l'eutanàsia. A diferència d'Holanda, la llei belga no esmenta el suïcidi assistit que es considera una pràctica eutanàsica. El primer informe de la Commission Fédérale de Contrôle et d'Évaluation de l'Euthanasie, referit als quinze primers mesos d'aplicació de la llei, precisava que algunes eutanàsies van ser en realitat casos de suïcidi assistit en els que el propi pacient va ingerir per la seva pròpia mà el producte letal o va activar el mecanisme instaurat a aquest efecte.

En aquest país, els requisits que la llei belga estableix per l'eutanàsia són:

- Que el pacient sigui major d'edat o menor emancipat, capaç i conscient de la seva petició.
- Que la petició sigui voluntària, reflexionada i reiterada sense pressions exteriors, podent haver manifestat en un document de voluntats anticipades que tingui una vigència inferior a cinc anys. La possibilitat de sol·licitar l'eutanàsia mitjançant un document de voluntats anticipades està regulada per un decret de 2 d'abril de 2003.
- Que hi hagi patiment físic o psíquic constant i insuperable ocasionat per una condició patològica greu i incurable.

El metge ha de:

- Informar el pacient sobre l'existència de cures pal·liatives.

- Reiterar el diàleg en els terminis de temps raonables.
- Consultar a un altre metge independent, que ha de visitar el pacient i redactar un informe que estigui d'acord o en desacord amb les primeres valoracions.
- Recopilar informació de l'equip cuidador si és que existeix.
- Procurar que el malalt consulti amb altres persones del seu entorn.
- Deixar passar un mes entre la petició i la realització de l'eutanàsia.

d. Legislació de Luxemburg

L'eutanàsia es contempla quan en pacients terminals, incurables, irreversibles, el patiment dels quals no respon a tractaments pal·liatius. En la majoria dels casos s'aplica a càncers en estat avançat, malalties neuromusculars amb paràlisis terminal,...

Els requeriments de la llei per a poder patir l'eutanàsia són les següents:

- Quan el pacient sol·licita l'eutanàsia ha de ser adult, capaç i conscient.
- La sol·licitud ha de ser voluntària, després de la reflexió pertinent, no resultat de la pressió externa.
- Si el pacient es troba en una situació mèdica severa i terminal, o si presenta un patiment físic o mental sense possibilitats de recuperar-se.

El pacient ha de firmar la sol·licitud, en cas de no poder fer-ho ell mateix ho farà una persona designada pel pacient sempre que s'indiqui la causa per la qual el pacient no pot firmar la sol·licitud.

Comparació entre la legislació eutanàsica de Bèlgica, Holanda i Luxemburg:

Si mirem la legislació de cadascun d'aquests països, podrem veure matisos diferents pel que fa als requisits per poder dur a terme la pràctica eutanàsica, així com els requisits que no la fan punible. Ja que Holanda i Bèlgica varen ser els primers països on es va legislar i, van ser referència d'altres com Luxemburg, ens centrarem més en comparar alguns punts de la seva legislació.

- Tal i com s'ha mencionat anteriorment, l'Holandesa té com a requisits (tant en eutanàsia com en auxili al suïcidi) que la persona sol·licitant sigui resident d'Holanda.
- D'una altra banda, caldria esmentar que la llei belga no menciona el suïcidi assistit com a pràctica eutanàsica.
- Totes dues coincideixen en què es tracta d'una petició voluntària, que aquesta l'ha de meditar bé el malalt (el qual ha de ser plenament capaç de decidir) i que expressa els seus desitjos. Així com les lleis de tots dos països parlen de la possibilitat de manifestar aquest desig en un document de voluntats anticipades, el document Belga ha de tenir una vigència inferior a 5 anys).
- A Bèlgica també es troba especificat com a requisit que la persona sol·licitant sigui major de 12 anys o menor emancipat, capaç i conscient de la seva petició.
- En el cas que el pacient presenti problemes psicològics, a Holanda, hauran de visitar-lo dos consultors els quals hauran de redactar un informe sobre la seva situació, a Bèlgica, en canvi, anirà únicament un metge independent i serà aquest qui realitzi l'informe.
- La llei belga diu que es deixarà passar un mes entre la petició de l'eutanàsia i la realització de la mateixa.

També ens agradaria mencionar les diferències d'actuació d'un metge un cop s'ha realitzat l'eutanàsia.

- A Bèlgica, després de realitzar l'eutanàsia, el metge té quatre dies per enviar a la Comissió Federal de Control i d'Avaluació (CFCE) la documentació completa que estableix la Llei. Aquesta està formada per vuit metges (quatre dels quals han de ser professors universitaris), quatre professors universitaris de dret i quatre persones que provenen de l'entorn dels pacients que pateixen malalties incurables.
- A Holanda, en canvi, després de realitzar l'eutanàsia el metge no expedirà cap certificat de defunció sinó que informará immediatament al forense municipal i li enviarà informes sobre el compliment dels requisits de la Llei de comprovació de la finalització de la vida a petició pròpia i de l'auxili al suïcidi. Si es donen aquests requisits el metge forense ho comunicarà a la Comissió regional de comprovació. Si no ho compleix ho comunicarà al ministeri fiscal, per si escau, aplicar el Codi Penal. En aquest cas, la Comissió regional, està formada, al menys, per un jurista, un metge i un expert en ètica, nomenats pels ministres de sanitat i de justícia per un període de sis anys.

4. Comparativa de la legislació d'eutanàsia en petits animals i en humans

Una de les principals diferències entre l'eutanàsia humana i la veterinària es que, tan a la llei holandesa, belga com la de Luxemburg es tracta d'una petició voluntària per part del malalt, el qual ja de ser plenament capaç de decidir, mentre que en l'eutanàsia animal la decisió la ha de prendre el propietari, no és un acte voluntari per part del pacient.

La legislació de la eutanàsia en humans contempla condicions diferents alhora de procedir en majors i menors d'edat. En l'eutanàsia en animals no s'especifica cap diferència entre cadells i animals adults, de tota manera en cap punt de la llei s'indica clarament quins són els paràmetres que justifican l'eutanàsia animal en animals amb propietari, i en animals en nucli zoològic només t'indica que ha de ser per motius humanitaris i sanitaris, sense especificar quins poden ser aquest motius.

Per altra banda la legislació Belga especifica que una vegada feta la petició d'eutanàsia s'ha d'esperar 1 mes per efectuar-la, en l'eutanàsia animal, una vegada presa la decisió es pot fer al moment.

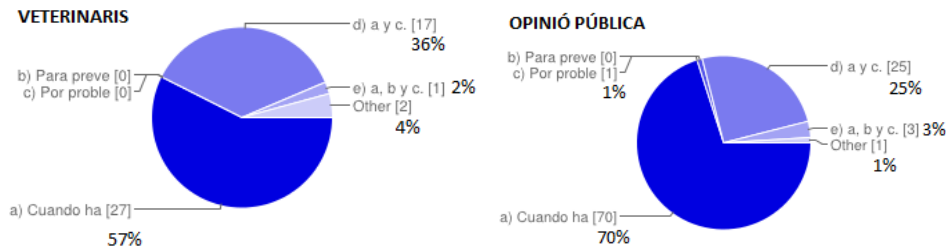
A nivell administratiu, les legislacions d'eutanàsia humana, s'ha d'enviar la sol·licitud prèviament a la realització de l'eutanàsia en Bèlgica i Luxemburg, en canvi a Holanda com hem esmentat amb anterioritat s'entreguen els informes al forense municipal que comprova el compliment de la llei i valora si s'ha realitzat correctament o si s'ha de denunciar al ministeri fiscal, i si escau, aplicar el codi penal. A nivell de veterinària una vegada realitzada l'eutanàsia simplement hem de donar de baixa el xip i entregar el resguard d'incineració a l'empresa de residus encarregada.

5. Resultats d'enquestes

Hem realitzat una enquesta per comparar punts conflictius de la normativa d'eutanàsia animal i de la normativa d'eutanàsia humana per veure tant la opinió pública (100 enquestats) com la de professionals veterinaris (47 enquestats).

1. Considera que l'eutanàsia s'ha d'aplicar:

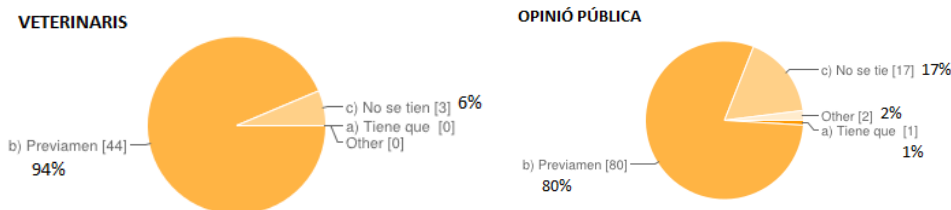
- a) Quan hi ha una malaltia greu terminal i que causi patiment
- b) Per prevenir abandonaments (propietari ja no pot o no vol fer-se càrrec de l'animal), tot i es 9
sà.
- c) Per problemes de conducta que suposin un perill pels humans
- d) A i c
- e) A, b i c.
- f) Altres

Tant en veterinaris com en la opinió pública, la majoria de la població considera que la causa que justifica l'eutanàsia son malalties terminals greus que causin patiment, i en segon lloc la que contempla aquesta opció i problemes de conducta greus que suposin un risc per als humans. Tan mateix, sembla ser que la població veterinària està més conscienciada en que un problema de conducta pot arribar a ser prou significatiu com per a haver de dur a terme una eutanàsia. Per altra banda, dins dels veterinaris un 4% ha contemplat altres opcions que inclouen causes majors per la salut pública.

2. En cas de que un gos agredeixi a una persona, considera que:

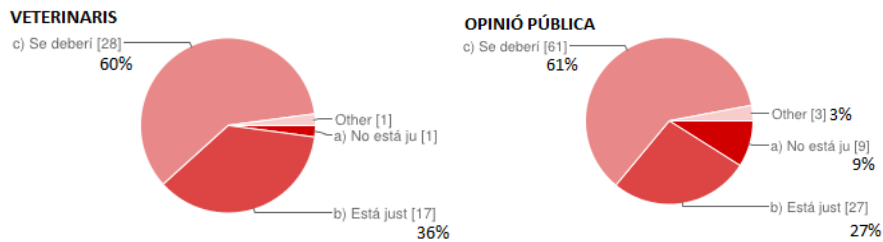
- a) Se l'ha d'eutanasiar immediatament.
- b) S'ha de fer una avaluació prèvia per un etòleg perquè valori si és un animal perillós o quines han sigut les circumstàncies que l'hagin conduït a l'agressió.
- c) No se l'ha d'eutanasiar.

Pel que fa a problemes de conducta, en les enquestes realitzades a veterinaris, consideren la immensa majoria que no s'ha d'eutanasiar a l'animal sense una avaluació prèvia per part d'un etòleg. L'enquesta realitzada a la població en genera, la majoria coincideix amb la opinió dels veterinaris, però també hi ha un percentatge gran de la població que considera que no s'ha d'eutanasiar a un animal per problemes de conducta.

3. En cas d'existir un tractament curatiu o paliatiu, si hi ha una falta de recursos econòmics:

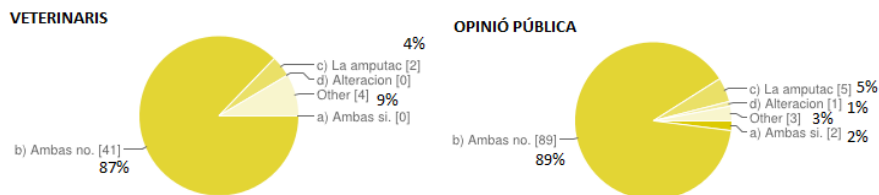
- a) No està justificada l'eutanàsia i, per tant, no s'hauria de dur a terme.
- b) Està justificada l'eutanàsia sempre que sigui per evitar el patiment de l'animal.
- c) S'haurien de buscar altres medis per poder ajudar a l'animal abans d'eutanasiar-lo, com per exemple la creació d'una seguretat social o un hospital benèfic per animals.

En aquesta pregunta els resultats tan en l'enquesta realitzada a veterinaris com a la població en general són força similars. Podem afirmar que la majoria de la població considera que seria necessari aplicar un sistema tipus seguretat social o hospital benèfic per tractar als animals de persones amb falta de recursos econòmics. Pot semblar utòpic però son pràctiques ja instaurades a Regne Unit i USA. Per altra banda la població considera que si hi ha falta de recursos i és per disminuir el patiment del animal, estaria justificada l'eutanàsia.

4. Considera que causes com l'amputació d'una extremitat (podent ser aquest el tractament indicat d'una dolència), o qüestions estètiques com la mutilació de les orelles (ex. carcinoma de cèl·lules escamoses en gats que obliga a la amputació completa de les orelles) són causes que justifiquen l'eutanàsia animal?

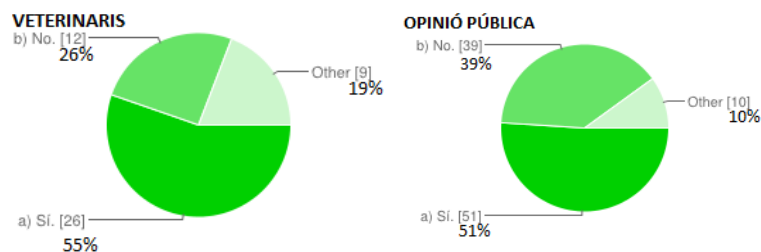
- a) Ambdues sí
- b) Ambdues no
- c) L'amputació d'una extremitat sí
- d) Alteracions estètiques importants sí
- e) L'amputació de l'extremitat no
- f) Alteracions estètiques importants no

A nivell general podem afirmar que, tan a nivell de l'opinió veterinària com a nivell de l'opinió pública, si el tractament curatiu implica realitzar una amputació o causar alteracions estètiques importants no esta justificada l'eutanàsia.

5. Quan es realitza un avortament considera que els fetus que estaven en estat avançat de gestació, una vegada extrets de la mare, se'ls hi ha d'administrar un eutanàsic per a evitar-li el patiment fetal?

- a) Sí
- b) No

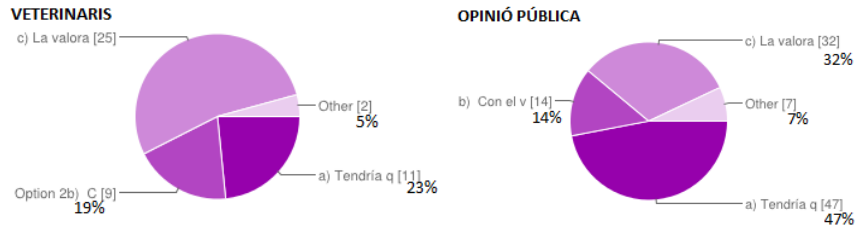

En aquesta pregunta hem trobat una falta de comprensió per part dels enquestats sobre la necessitat de dur a terme un avortament en fetus en un estat avançat de gestació, sobre si els fetus estaven vius, morts, o sobre si encara que estiguessin vius eren viables o no. Malgrat tot, la majoria de la població, siguin veterinaris o no, han considerat que si el fetus es viable i pot

sentir dolor, se li hauria d'administrar un eutanàsic. Aspecte que no està contemplat a la llei actual.

6. En quant a la regulació de l'eutanàsia:

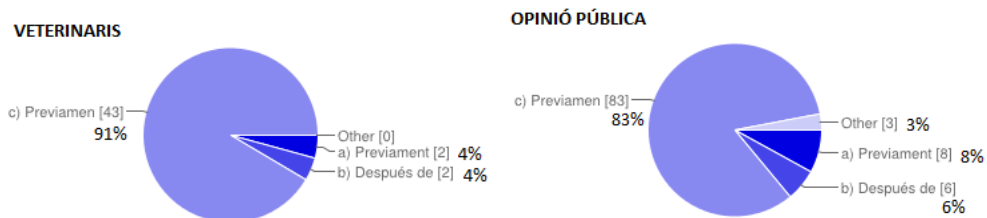
- a) Hauria d'existir l'obligació de que l'eutanàsia es notifiqui a l'administració o a l'autoritat competent i s'hi porti a terme una avaluació sobre el motiu i el procediment dut a terme.
- b) Amb el vistiplau del veterinari ja és suficient per decidir l'eutanàsia d'un animal.
- c) La valoració del veterinari és suficient sempre que quedi registrat a l'administració.

En aquesta pregunta els veterinaris han considerat que sempre i quan quedi registrat a l'administració, la valoració del veterinari ha de ser suficient per a dur a terme l'eutanàsia, mentre que la població en general, considera que a més de notificar-se a l'administració, també s'hauria de dur a terme una avaluació sobre el motiu i el procediment que s'ha dut a terme.

7. En cas d'existir una legislació que obligués la notificació i avaluació de l'eutanàsia per l'autoritat competent, aquesta avaluació s'hauria de fer:

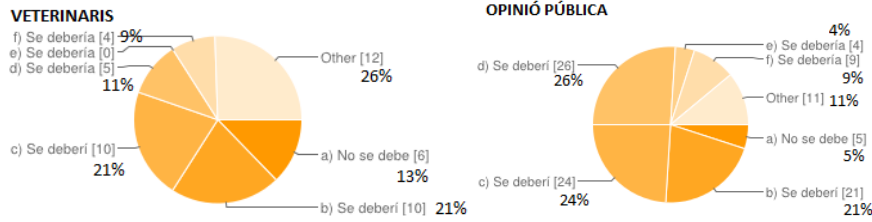
- a) Prèviament a l'execució de l'eutanàsia
- b) Després de realitzar l'eutanàsia
- c) Prèviament a l'eutanàsia però amb l'excepció de situacions d'urgència que es notificarien una vegada realitzada l'eutanàsia (Ex. gos atropellat amb la columna trencada i una hemorràgia interna).

Tant la opinió pública com els veterinaris consideren que en cas de que la legislació obligués a notificar i avaluar l'eutanàsia, s'hauria de fer prèviament a realitzar el procediment mèdic, amb excepció dels casos d'urgència.

8. En cas de que l'autoritat competent considerés que l'eutanàsia s'ha dut a terme incorrectament considera que:

- a) No s'ha de penalitzar
- b) S'hauria de patir una sanció econòmica
- c) S'hauria de patir la retirada del dret a realitzar una eutanàsia
- d) S'hauria de patir la retirada del dret a exercir temporalment
- e) S'hauria de patir la retirada del dret a exercir permanent
- f) S'hauria de patir una sanció penal

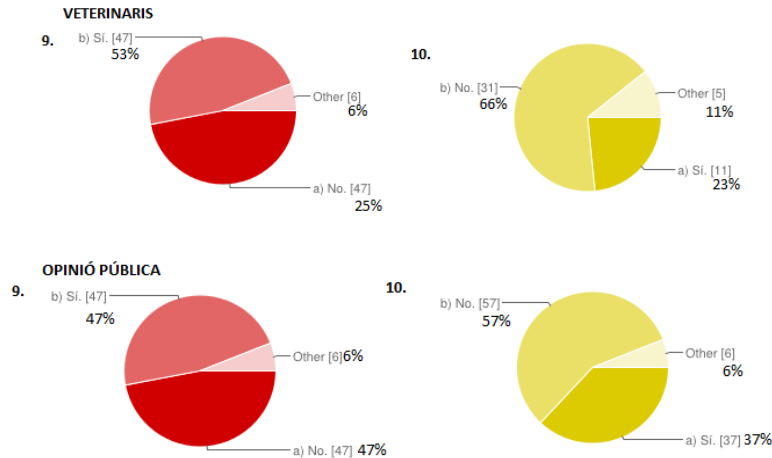
En aquesta pregunta hi ha molta disparitat de respostes, sobretot en l'enquesta realitzada a veterinaris, tot i que sembla que la opinió pública considera en major percentatge que se li hauria de retirar el dret a exercir temporalment al veterinari o el dret a realitzar la pràctica de l'eutanàsia.

9. Considera que en l'eutanàsia animal, els paràmetres per decidir si s'ha d'eutanasiar un cadell són els mateixos que per decidir si s'ha d'eutanasiar un animal adult?

- a) Sí
- b) No

10. Considera que en l'eutanàsia humana, els paràmetres per decidir si s'ha d'eutanasiar un menor d'edat han de ser els mateixos que per decidir si s'ha d'eutanasiar a un adult?

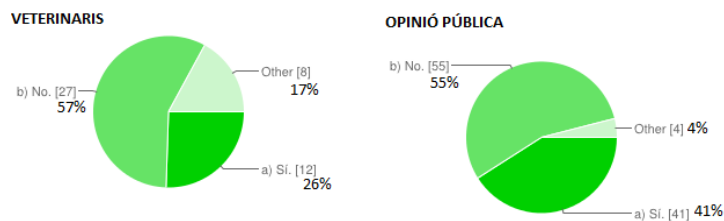
- a) Sí
- b) No

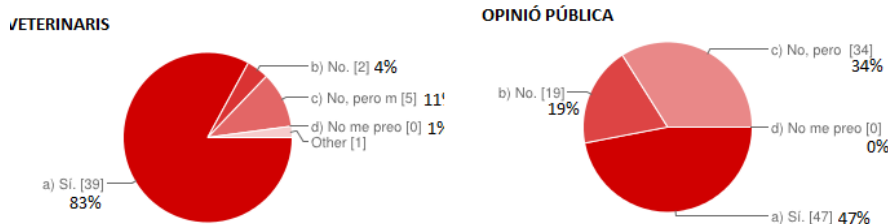

Tant a la pregunta 9 com a la 10 plantegem si els paràmetres per decidir dur a terme una eutanàsia en cadells i adults o en infants i adults respectivament han de ser els mateixos. Pel que fa als animals, els veterinaris consideren que sí, però pel que fa a humans, no. La opinió pública no te clar si en animals els paràmetres han de ser els mateixos, però tenen clar que en humans no.

11. Considera que la pena de mort en persones és equivalent al sacrifici d'animals agressius que suposen un perill per a les persones?

- a) Sí
- b) No

Aquestes qüestions preocupen a un percentatge molt elevat dels veterinaris 83% i a una majoria de la població general (47%).

6. Conclusions

L'eutanàsia animal, és un aspecte que preocupa a la majoria de la població, tant veterinaris com no. Tan mateix no existeix una legislació clara que la reguli en tota la seva plenitud i complexitat.

Com hem esmentat anteriorment en l'eutanàsia humana, és la persona implicada la que decideix sobre si mateixa, i una de les condicions que ha de complir el pacient per a ser apte per a l'eutanàsia és que sigui plenament conscient de la seva dolència, de les conseqüències d'aquestes, de les perspectives de futur i del que implica l'eutanàsia. Aspectes que no es poden tenir en compte en l'eutanàsia animal perquè és el propietari el que decideix sobre la vida d'aquest. És per aquest motiu que, correm el risc de que alguns propietaris facin servir l'eutanàsia com a excusa per a desfer-se del animal. Per altra banda els motius econòmics, mal que ens pesi, es un limitant important alhora de dur a terme certes teràpies, i tot sovint s'opta per eutanasiar a l'animal si no es pot afrontar el cost del tractament.

No sempre l'estat de l'animal és prou evident per a decidir dur a terme l'eutanàsia, i sobretot en malalties cròniques amb cursos intermitents (**ex.** brots de leishmaniosis), i correm el risc de dur a terme una eutanàsia massa a la lleugera, o de dur-la a terme massa tard. AVEPA defineix unes preguntes que ens poden ser útils per a prendre la decisió:

- Podrà mantenir l'animal una qualitat de vida acceptable?
- Hi ha possibilitats reals (físiques, tècniques, econòmiques) d'administrar tractament, llar, aliment i cobrir totes les seves necessitats de benestar físiques i psíquiques?
- L'animal és inofensiu per a altres persones o animals?
- Existeix alguna llar, que pugui adoptar al pacient una vegada recuperat, malgrat les discapacitats i tractaments posteriors? Aquesta última pregunta, tenint en compte les respostes de les enquestes i la nostre opinió personal, no la considerem una opció vàlida.

En cas de que la resposta a alguna de les següents preguntes sigui no, l'eutanàsia és una alternativa vàlida.

En conclusió, i comparant-la amb la legislació d'eutanàsia humana en els països que és legal, considerem que la llei d'eutanàsia animal no es prou estricte i és necessari establir de forma més clara quines són les causes que justifiquen aquest procediment.

BIBLIOGRAFIA

Aragonés J, Capacés J, Mendieta R, Román B, Verde M. *Veterinarios y el final de la vida. Eutanasia: un acto clínico complejo*. AVEPA. 2004.

Cholbi M. *Kant on Euthanasia and the Duty to Die: Clearing the Air*. Journal of Medical Ethics. 2014.

Costello MM, West DJ, Ramirez B. *End-of-Life-Some International Comparisons*. World Health & Population. 2014.

Goldnagl L, Freidl W, Stronegger WJ. *Attitudes Among the General Austrian population Towards Neonatal Euthanasia: a Survey*. BCM Medical Ethics. 2014.

González, A., Cruz, J.I. *Eutanasia en pequeños animales*. Consulta Difusión Veterinaria 2007; 145: 59-67.

Inthorn J, Schicktanz S, Rimon-Zarfaty N, Raz A. *What the patients wants...": Lay attitudes towards end-of-life decisions in Germany and Israel*. Medicine, Health Care and Philosophy. 2014

Jevring C, Catanzaro T. *Cuidados de salud para el bienestar de perros y gatos*. 2001.

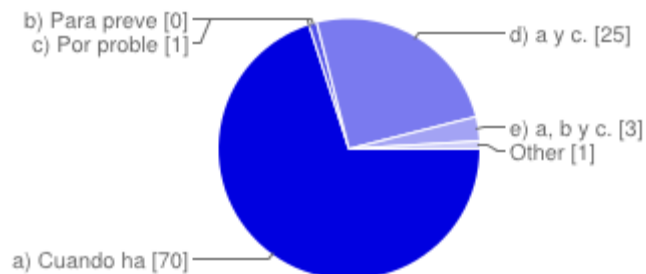
López Almansa Beaus E. *Legislación europea sobre protección de los animales tras el Plan de Acción 2006-2010*. Revista de Bioética y Derecho. 2007.

Rietjens JA, Robijn L, van der Heide A. *Euthanasia for minors in Belgium*. JAMA. 2014.

Resultados encuesta

Opinión pública - Eutanasia animal

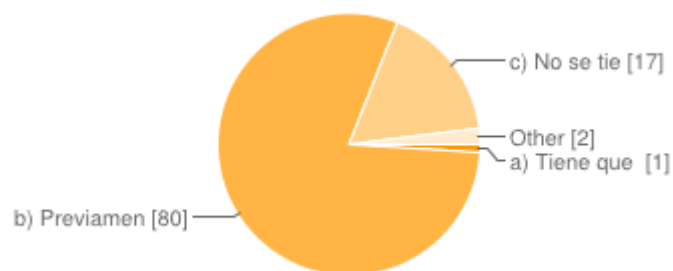
1. Considera que la eutanasia se tiene que aplicar:

a) Cuando hay una enfermedad grave terminal y que cause padecimiento.	70	70%
b) Para prevenir abandono (el propietario ya no puede o no quiere hacerse cargo del animal, a pesar de estar sano).	0	0%
c) Por problemas de conducta que supongan un riesgo para los humanos.	1	1%
d) a y c.	25	23%
e) a, b y c.	3	3%
f) Otra	1	1%

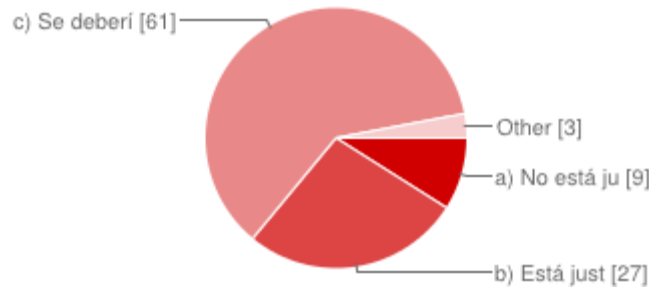
f) * Causas mayores de salud pública

2. En el caso de que un perro agrede a una persona. Considera que:

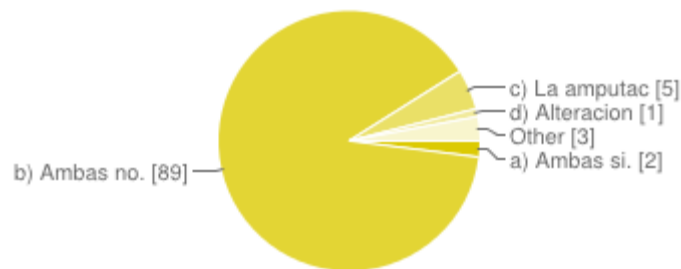
a) Tiene que realizarse la eutanasia inmediatamente.	1	1%
b) Previamente, un etólogo tiene que realizar una evaluación del comportamiento del animal, valorar si es peligroso y determinar las posibles causas que lo han conducido a la agresión.	80	80%
c) No se tiene que eutanasiar.	17	17%
d) Otra	2	2%

3. En el caso de que existiese un tratamiento curativo o paliativo, si hay una falta de recursos económicos:

a) No está justificada la eutanasia y, por lo tanto, no debería realizarse.	9	9%
b) Está justificada la eutanasia siempre que sea para evitar el sufrimiento animal.	27	27%
c) Se deberían buscar otros medios para poder ayudar al animal antes de eutanasiarlo. Por ejemplo la creación de una Seguridad Social o de un Hospital Benéfico para animales.	61	61%
d) Otra	3	3%

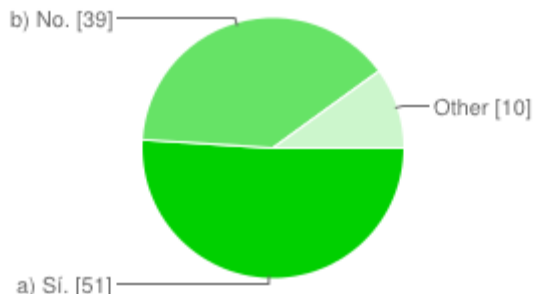
4. ¿Considera que causas como la amputación de una extremidad (pudiendo ser este el tratamiento para una dolencia) o cuestiones estéticas como la mutilación de las orejas (por ej. carcinoma de células escamosas en gatos, que obliga a la amputación completa de las orejas) son causas que justifican la eutanasia animal?

a) Ambas sí.	2	2%
b) Ambas no.	89	89%
c) La amputación de una extremidad sí.	5	5%
d) Alteraciones estéticas importantes sí.	1	1%
e) Otra	3	3%

e) *Desconozco las consecuencias de las enfermedades que citáis, pero estaría de acuerdo en practicar eutanasia sólo si comportaran un sufrimiento o las consecuencias fueran graves (del tipo infecciones recurrentes y frecuentes).

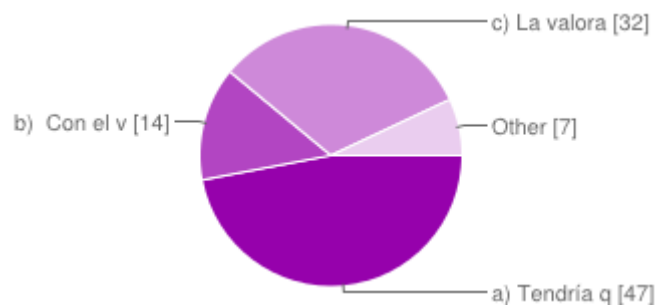
5. Cuando se realiza un aborto: ¿Considera que se tiene que administrar un eutanásico a los fetos que estaban en estado avanzado de gestación, una vez extraídos de la madre?

a) Sí.	51	51%
b) No.	39	39%
c) Otra	10	10%

- c)
- * No si pueden sobrevivir
 - *Se debería establecer una edad máxima para eutanasiar al feto en abortos
 - *Si son viables para sobrevivir no
 - *Depende del estadio del embarazo y del nivel de formación de los fetos
 - *Dependiendo del estado de gestación
 - *Nunca realizaría un aborto si no fuera necesario para la supervivencia de la madre.
 - *Desconozco si el feto siente dolor. En caso afirmativo, aceptaría la eutanasia.
 - *Si hay posibilidad de que sobrevivan no veo porque se les debería de eutanasiar.
 - *No lo había pensado. Como en un aborto de personas.creo que el inicio del proceso d aborto pasa por parar primero la vida en gestacion.
 - *Depende de si tienen posibilidades de sobrevivir o no.
 - *No, si pueden sobrevivir

6. En cuanto a la regulación de la eutanasia:

a) Tendría que existir la obligación de que la eutanasia se notificase a la Administración o autoridad competente para llevar a cabo una evaluación sobre el motivo y procedimiento utilizado.	47	47%
b) Con el visto bueno del veterinario ya es suficiente para decidir la eutanasia de un animal.	14	14%
c) La valoración del veterinario es suficiente siempre que quede registrado en la Administración.	32	32%
d) Otra	7	7%

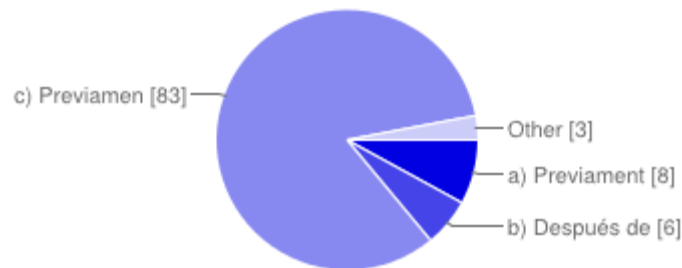
e)

*No lo sé... es un tema delicado. Que no se haga así como así.

*Creo que es una decisión personal del dueño o familia. En función de la información aportada por el veterinario.

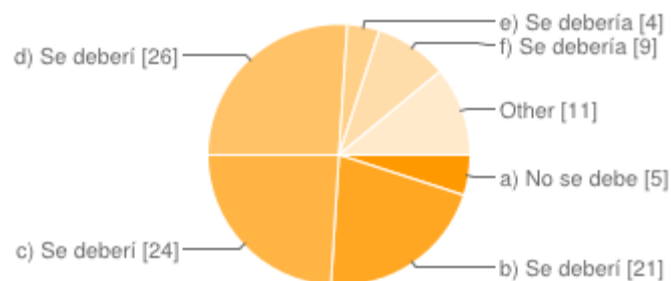
* c + valoración extra de la autoridad competente en casos de eutanasia por razones no médicas

7. En el caso de existir una legislación que obligase la notificación y evaluación de la eutanasia, por la autoridad competente, esta evaluación debería realizarse:

a) Previamente a la ejecución eutanásica	8	8%
b) Después de la ejecución eutanásica	6	6%
c) Previamente a la eutanasia pero con excepción de situaciones de urgencia que se notificarían una vez realizada la eutanasia (Ej. Perro atropellado con columna rota y hemorragia interna)	83	83%
d) Otra	3	3%

8. En el caso de que la autoridad competente considerase que la eutanasia se ha llevado a cabo incorrectamente, considera que:

a) No se debería sancionar al veterinario.	5	5%
b) Se debería aplicar una sanción económica al veterinario.	21	21%
c) Se debería sancionar al veterinario con el retiro del derecho a realizar la práctica eutanásica.	24	24%
d) Se debería sancionar al veterinario el retiro del derecho a ejercer temporalmente.	26	26%
e) Se debería sancionar al veterinario con el retiro del derecho a ejercer permanentemente.	4	4%
f) Se debería sancionar al veterinario con una sanción penal.	9	9%
g) Otra	11	11%

e)

*Temo esto de 'Autoridad Competente', si funciona con tanta eficacia que otros "Autoridades Competentes" e incompetencia, puede ser que perjudicaria a los animales, propietarios y veterinarios.

* Debería sancionarse tanto al veterinario como al propietario.

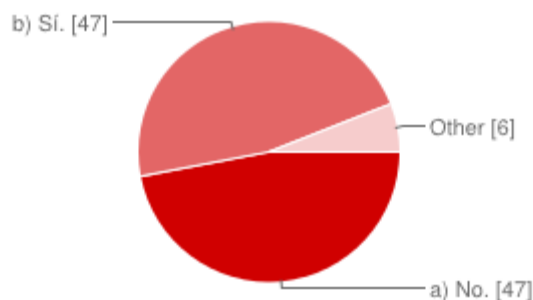
*Lo mismo que le pasaría a un médico que comete un error.

*En todo caso multar al propietario. La decision final ha de ser del propietario

*No lo sé.

*Debería de analizarse quién ha tomado la decisión de la eutanasia, bajo qué condiciones y sancionar al responsable sea el veterinario, la administración o el propietario.

9. ¿Considera que en la eutanasia animal los parámetros para decidir si se debe eutanasiar a un cachorro son los mismos que para un adulto?

a) No.	47	47%
b) Sí.	47	47%
c) Otra	6	6%

c)

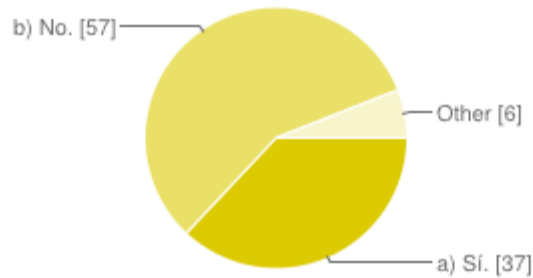
*Sí, excluyendo sin embargo la incapacidad del propietario/centro/etc a no poder hacerse cargo de una camada inesperada/indeseada.

*Si y a parte se tendría que tener en cuenta como seria el crecimiento del cachorro, cosa que en adultos no se tendría en cuenta.

*No lo sé.

*Depende del estado en que se encuentre el cachorro.

10. ¿Considera que en la eutanasia humana los parámetros para decidir si se debe eutanasiar a un menor de edad son los mismos que para un adulto?

a) Sí.	37	37%
b) No.	57	57%
c) Otra	6	6%

c)

*No comparables por motivos económicos. No hay seguridad social animal, y éste es tristemente un factor decisivo.

*No se puede comparar eutanasia animal con humana, en la segunda entra el derecho a decidir una muerte digna. Pero si estoy a favor de la eutanasia en segun que situaciones terminales

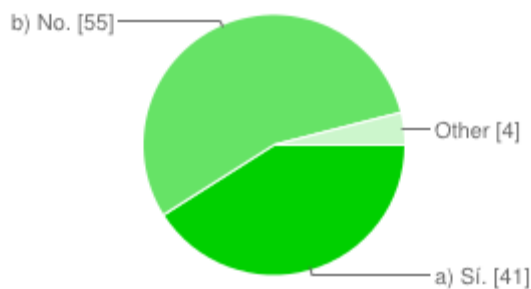
* ¿Se practica la eutanasia en personas?

*La eutanasia humana no debería estar permitida

* La eutanasia en las personas no se puede comparar con la de los animales ,porque los animales no tienen ninguna voz en la decision.

*Depende de la edad del niño

11. ¿Considera que la pena de muerte en personas es equivalente al sacrificio de animales agresivos que suponen un peligro para las personas?

a) Sí.	37	41%
b) No.	50	55%
c) Otra	4	4%

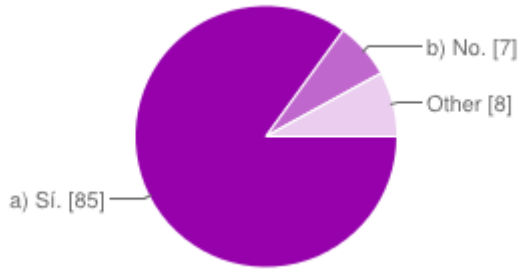
c)

* Estoy en contra de la pena de muerte, prefiero un castigo ejemplar o incluso el ojo por ojo

* Esta pregunta junta dos temas que no son assimilables

*Considero que la pena de muerte en personas es más aceptable que el sacrificio de animales agresivos.

12. ¿Cree que a nivel nacional, debería estar autorizada la eutanasia en humanos?

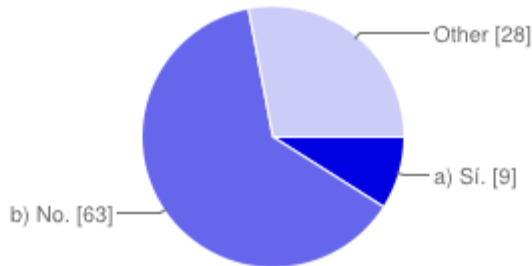

a) Sí.	85	85%
b) No.	7	7%
c) Otra	8	8%

c)

- *Siempre que lo decida una persona en plenas facultades mentales
- *Sí pero sólo en casos terminales o enfermedades que merman completamente la calidad de vida y sólo con el consentimiento del paciente o su responsable en caso de que éste no pueda decidir (ej. coma).
- *Si, pero por motivos médicos.
- *Si estamos hablando del derecho de decidir sobre tu propia muerte por ejemplo en casos de enfermedades terminales, si.
- *A nivel penal no, a nivel médico sí.

13. ¿Cree que la ley de eutanasia animal es suficientemente estricta?

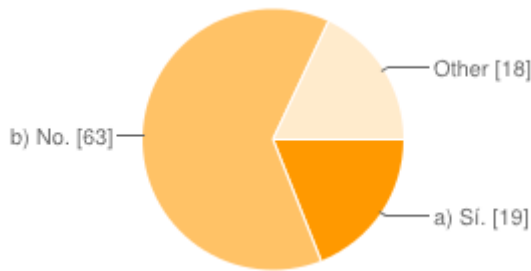

a) Sí.	9	9%
b) No.	63	63%
c) Otra	28	28%

c)

- *La desconozco.
- * No lo sé.
- * No la conozco
- * No sé cuál es la ley actual de eutanàsia
- * No la conozco muy bien, pero creo que no
- * No tengo suficiente informacion de la ley para opinar.
- * NS/NC

14. ¿Cree que la normativa de eutanasia humana, en caso de existir en nuestro país, debería ser igual de laxa que la animal?

a) Sí.	19	19%
b) No.	63	63%
c) Otra	18	18%

c)

*No conozco cómo de laxa es la normativa de eutanasia animal.

*No. En ambos casos debería ser bajo unos parámetros estrictos y justificados.

* Ambas deberían de ser más estrictes

* Desconozco la animal, pero la humana se ha de basar en el derecho a decidir, a el derecho a una muerte digna.

* Creo que los animales están más desprotegidos.

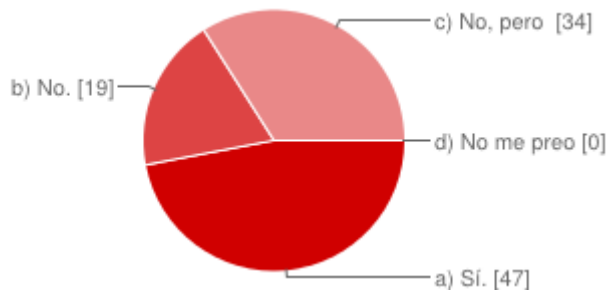
* La dos deben ser estrictes

* Debería estar regulada, con conocimiento del paciente y deseo expreso; eximiendo así de responsabilidad a la persona que ayuda y acompaña en la muerte

* No se puede comparar uno con el otro.

*Nunca podrá ser igual porque un animal no puede decidir por sí mismo.

15. En cuanto a la eutanasia animal ¿Se había planteado con anterioridad a la encuesta, alguna de estas cuestiones?

a) Sí.	47	47%
b) No.	19	19%
c) No, pero me ha hecho planteármelas ahora	34	34%
d) No me preocupa el tema.	0	0%

16. Déjenos su opinión sobre la eutanasia animal y/o humana

- Considero dos casos de posible eutanasia humana: solicitada por el paciente o impuesta como pena de muerte. El primer caso me parece legítimo cuando está justificado, por ejemplo, por enfermedades terminales que impiden al paciente vivir con dignidad y sin dolor. En el segundo caso, estoy totalmente a favor siempre y cuando la culpabilidad del penado sea indudable. Creo que la muerte es mejor que la cadena perpetua y ahorra riesgos de fugas y gastos económicos a la comunidad.

¿Por qué estamos manteniendo con nuestros impuestos a criminales declarados? En el caso de la eutanasia animal, creo que cada caso tiene que ser debidamente estudiado, puesto que los animales no tienen voz. Si no hay sufrimiento, no me parece justificable (ej.: hay animales viejos o mutilados que son obviamente felices pese a su condición). Tampoco me parece una solución a abandonos, me parece que eso es quitarse el problema de encima de malas maneras.

- No pueden tratarse igual la eutanasia en animales y en personas.
- Más que eutanasia, que es una palabra que a menudo suena aterradora y feroz, podríamos llamarlo "tener una muerte digna". Ya sea animal o humana, la considero justa si el individuo está sufriendo en extremo, padece de una enfermedad terminal, un coma profundo irreversible o una tetraplejía por lesión medular completa a la altura de la C1-C2. Vivir en cualquiera de esas condiciones no merece ser llamado vida. Nuestro perro, gato o caballo no puede decidir si quiere morir o no, pero queda en manos de su dueño, que suponemos que le quiere y que es su amigo, saber qué es lo mejor para él y saber si la calidad de vida que se le puede ofrecer es la que merece con la situación en la que se encuentra. Los humanos en cambio, podemos decidir qué nos conviene más. Saber si queremos alargar esos últimos meses de vida, vivir para siempre en una cama o terminar el sufrimiento tanto personal como de los que nos rodean un poco antes de lo esperado. Pues duele más ver a una persona que tú has conocido de una manera, totalmente cambiada y demacrada, consumida por la enfermedad.
- Solo debería estar autorizada la eutanasia por temas de salud, y no como una excusa para deshacerse de los perros cuando al propietario le molesta. tener un perro es una responsabilidad, y si se permite la eutanasia sin una justificación real la gente no tomará conciencia, ya que pueden deshacerse de ellos sin problemas.
- Dependiendo de las circunstancias uno debería de poder elegir si vivir en malas condiciones o morir con dignidad y supervisar la eutanasia y en qué circunstancias y no suministrarlo a la ligera a animales por irresponsabilidad del propietario.
- En animales y en personas siempre que exista una enfermedad terminal que impida llevar una vida digna
- En primer lugar, no son comparables, por términos económicos principalmente. En relación a enfermedades terminales podría serlo y estoy a favor en ambos casos. En eutanasias por conducta agresiva en animales preferiría evitarla pero siendo realistas es necesaria, aunque SIEMPRE después de diagnóstico etológico. En humana, por pena judicial, depende. Si el código penal y el judicial son lo suficientemente objetivos y justos, sí, pero como en ningún país es así, no estoy de acuerdo. (Aunque a veces discrepe ante algunos bellacos malnacidos).

- Me he visto en la obligación de tomar la decisión de eutanasia a mi perra de 3 años, por padecimiento de una enfermedad en el hígado diagnosticado con 1 año posiblemente por herencia genética. No es una decisión fácil, ni un buen trago para el facultativo, pero fue una decisión tomada con amor ante su sufrimiento. Mi perra estuvo hospitalizada, los análisis mostraban mejorías y volvió a casa para recuperarse en familia, en cambio eso no sucedió. Tomé la decisión de llevar a cabo la eutanasia, sin embargo se quedó dormida en mi regazo de camino al veterinario.
- La agresividad de un perro es culpa del dueño, no hay que matarlo, sino educarlo.
- Creo que la eutanasia debería ser la última opción.
- A mi me parece que hay hacerla siempre que sea por motivos mayores.
- No me gusta.
- Los animales deberían tener los mismos derechos que las personas. No por ser animales y no poder hablar son menos que nosotros (es más, prefiero a un animal que a según qué personas...)
- Tuve que tomar la decisión de eutanasiar a un gato que quería mucho. Fue una decisión muy difícil, llena de dolor, tomada para evitar el sufrimiento del animal.
- Los animales siempre son los más afectados ante todo, parece que no tengan derecho a nada y que las personas estemos por encima. No me parece bien.
- Humana por propia decisión y tras ser visto por psicólogos, animal sólo para evitar sufrimiento cuando no hay solución.
- En mi opinión, la eutanasia tanto en animales en general como en humanos, debería realizarse cuando están en fase terminal y con dolores que hacen de la vida una tortura.
- La eutanasia solo debería ser posible en casos de enfermedad para ahorrar sufrimiento, tanto en humanos como animales, pero de ninguna manera como castigo.
- La decisión de eutanasia en ambos casos (animal y humano) debe ser a base de evitar sufrimiento, sea por dolor o falta de calidad de vida.
- A favor de la eutanasia humana, debemos tener la capacidad de elección.

- A nuestro gato de nueve meses le diagnosticaron una enfermedad crónica y esta fue la única forma de terminar con su sufrimiento. Por favor, moved más conciencias e intentemos lograr mayor inversión en investigación.
- En el caso de la humana, como ser racional, tenemos derecho a decidir en el momento que ya no queremos vivir cuando estamos con enfermedades que no se pueden curar. El caso animal es más complejo ya que no es el quien lo decide, sino alguien externo.
- Ante el verdadero sufrimiento y cuando no quedan opciones estoy de acuerdo. Soy una persona enferma y por desgracia me lo planteo casi cada día. Cuando llegue el momento me gustaría no prolongar lo inevitable. También tengo perros y pertenezco a una protectora. Se de lo que hablo.
- Los animales no tienen opción para decidir, según en qué manos caigan vivirán o no... eso es muy triste y muy injusto... las personas tienen capacidad de decidir y en casos extremos como enfermedades terminales y/o discapacitadoras graves creo que debería existir la opción de poder elegir tener una muerte digna.

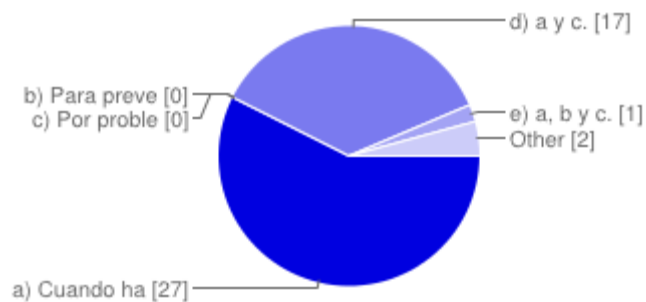
17. Déjenos cualquier comentario sobre la encuesta

- Ojala los que acabéis la carrera sepáis valorar más la vida que el dinero. Al menos gracias por preguntar. Si os sirve deo de ir a un veterinario si me entero de que realiza esta práctica indiscriminadamente, si mutila orejas y rabo sin motivo paliativo, y también ante la extracción de las uñas en felinos. Espero que os sirva de algo.
- Felicidades, es un tema del que se habla poco y se deberían plantear cambiar muchas cosas en este país.
- Me ha parecido muy interesante y creo que toda persona que tiene un animal tendría que tener un compromiso con él.
- Muy interesante reflexionar sobre esto.
- Creo que dos preguntas que creo que se podrían incluir son: -Has tenido que eutanasiar a alguna mascota? -Por qué tomaste esa decisión?
- Sería interesante adjuntar un enlace a la Ley de eutanasia para que podemos informarnos en el caso de que no tenemos conocimiento de esta ley.
- Muy útil para reflexionar sobre la eutanasia animal y humana. Ojalá alguien lo escuchara y pudiéramos hacer algo para mejorar la situación actual.
- Dios nos da la vida y Dios nos la quita
- Bien trabajada tanto el contenido como la interfaz que permite comentar y puntualizar, aunque seguro que da trabajo. Quizás el único detalle que agilizaría el proceso es incluir matices económicos, pues tienen gran impacto en el tema..

Resultados encuesta

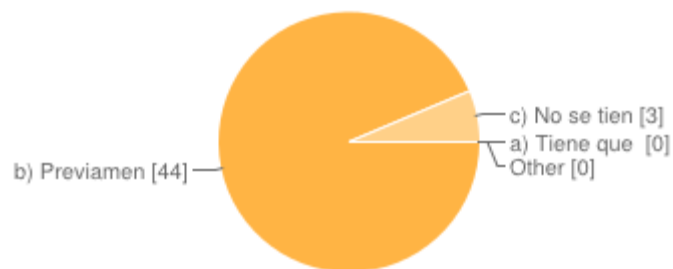
Opinión veterinaria - Eutanasia animal

1. Considera que la eutanasia se tiene que aplicar:

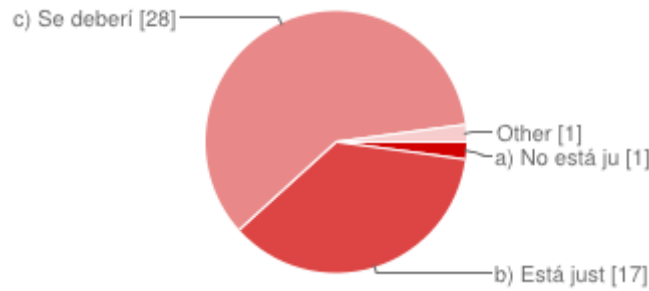
a) Cuando hay una enfermedad grave terminal y que cause padecimiento.	27	57%
b) Para prevenir abandono (el propietario ya no puede o no quiere hacerse cargo del animal, a pesar de estar sano).	0	0%
c) Por problemas de conducta que supongan un riesgo para los humanos.	0	0%
d) a y c.	17	36%
e) a, b y c.	1	2%
f) Otra	2	4%

2. En el caso de que un perro agrede a una persona. Considera que:

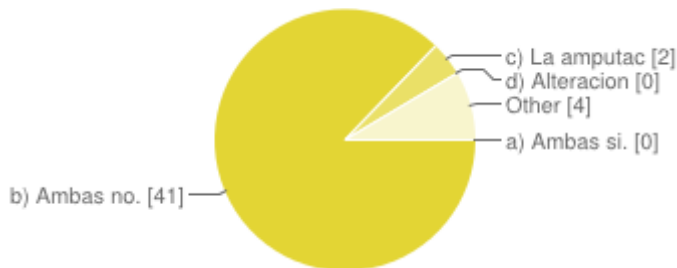
a) Tiene que realizarse la eutanasia inmediatamente.	0	0%
b) Previamente, un etólogo tiene que realizar una evaluación del comportamiento del animal, valorar si es peligroso y determinar las posibles causas que lo han conducido a la agresión.	44	94%
c) No se tiene que eutanasiar.	3	6%
d) Otra	0	0%

3. En el caso de que existiese un tratamiento curativo o paliativo, si hay una falta de recursos económicos:

a) No está justificada la eutanasia y, por lo tanto, no debería realizarse.	1	2%
b) Está justificada la eutanasia siempre que sea para evitar el sufrimiento animal.	17	36%
c) Se deberían buscar otros medios para poder ayudar al animal antes de eutanasiarlo. Por ejemplo la creación de una Seguridad Social o de un Hospital Benéfico para animales.	28	60%
d) Otra	1	6%

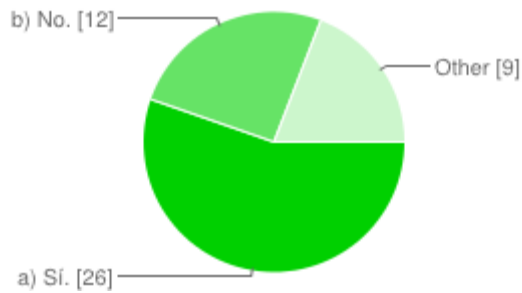
4. ¿Considera que causas como la amputación de una extremidad (pudiendo ser este el tratamiento para una dolencia) o cuestiones estéticas como la mutilación de las orejas (por ej. carcinoma de células escamosas en gatos, que obliga a la amputación completa de las orejas) son causas que justifican la eutanasia animal?

a) Ambas sí.	0	0%
b) Ambas no.	41	87%
c) La amputación de una extremidad sí.	2	4%
d) Alteraciones estéticas importantes sí.	0	0%
e) Otra	4	9%

- e) *Solo en caso de que causen un malestar crónico al animal y le impidan vivir el día a día con normalidad y bienestar.
 *Depende de como viva el animal con una pierna amputada, edad, otras patologías...
 *No porque quede antiestético debe eutanasiarse al animal. Si la amputación de una extremidad le permite seguir dependiendo por sí solo, no hay porqué eutanasiar. Amputar orejas, solo es un defecto estéticos.
 *Alteracions estètiques importants no.

5. Cuando se realiza un aborto: ¿Considera que se tiene que administrar un eutanásico a los fetos que estaban en estado avanzado de gestación, una vez extraídos de la madre?

a) Sí.	26	55%
b) No.	12	26%
c) Otra	9	19%

c)

*Si s'extreuen per cesària suposo que amb no reanimar-los n'hi ha prou, no tinc massa informació d'aquest tema.

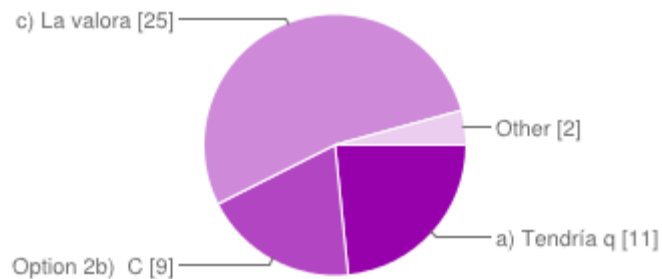
* No entiendo, si ya están muertos ¿Para qué les vas a dar esto?

* Si ya tienen desarrollado el sistema de sufrimiento si

* Dependiendo de la situación.

* Sí, si están vivos y respiran

6. En cuanto a la regulación de la eutanasia:

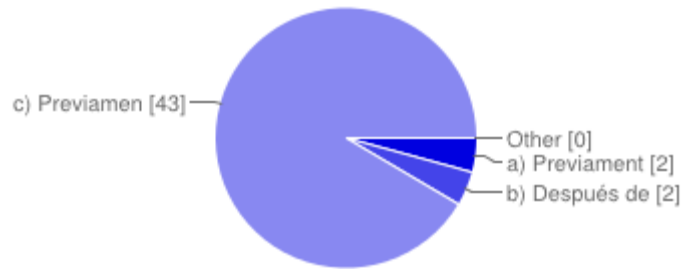
a) Tendría que existir la obligación de que la eutanasia se notificase a la Administración o autoridad competente para llevar a cabo una evaluación sobre el motivo y procedimiento utilizado.	11	23%
b) Con el visto bueno del veterinario ya es suficiente para decidir la eutanasia de un animal.	9	19%
c) La valoración del veterinario es suficiente siempre que quede registrado en la Administración.	25	53%
d) Otra	2	4%

e)

*Dudo entre b y c, puesto que no sabría decir que tipo de "corrupción podría haber con respecto a este tema. Por lo general un propietario no quiere "matar/perder" a su mascota...

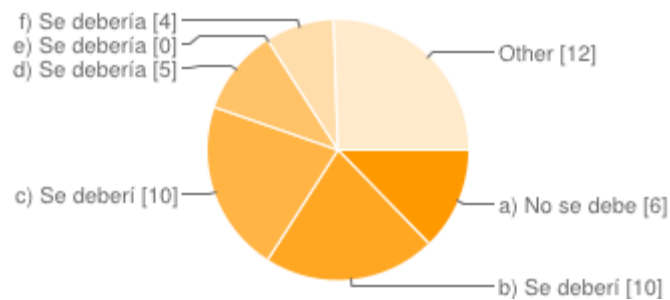
*Educar bien a los veterinarios y luego ya se podría hacer una autoridad competente

7. En el caso de existir una legislación que obligase la notificación y evaluación de la eutanasia, por la autoridad competente, esta evaluación debería realizarse:

a) Previamente a la ejecución eutanásica	2	4%
b) Después de la ejecución eutanásica	2	4%
c) Previamente a la eutanasia pero con excepción de situaciones de urgencia que se notificarían una vez realizada la eutanasia (Ej. Perro atropellado con columna rota y hemorragia interna)	43	91%
d) Otra	0	0%

8. En el caso de que la autoridad competente considerase que la eutanasia se ha llevado a cabo incorrectamente, considera que:

a) No se debería sancionar al veterinario.	6	13%
b) Se debería aplicar una sanción económica al veterinario.	10	21%
c) Se debería sancionar al veterinario con el retiro del derecho a realizar la práctica eutanásica.	10	21%
d) Se debería sancionar al veterinario el retiro del derecho a ejercer temporalmente.	5	11%
e) Se debería sancionar al veterinario con el retiro del derecho a ejercer permanentemente.	0	0%
f) Se debería sancionar al veterinario con una sanción penal.	4	9%
g) Otra	12	26%

e)

* Varias de ellas, según la situación

* S'hauria de valorar si la mala pràctica ha estat puntual (un error el pot tenir tothom i la penalització podria ser més lleu) o si és una pràctica que fa comunament (si sacrifica animals massa "alegremet" llavors la sanció podria ser més forta)

* No se puede sancionar si ni siquiera hay una guía de parametros que deba cumplir un animal reconocida legalment

* Sancionar amb obligació d'assistir a unes classes

* Se debería empezar con una sancion economica e ir subiendo el nivel si hay reincidencias

* Antes de aplicar cualquier sancion se debería estudiar bien el caso, ya que las personas podemos cometer errores

Habría que conocer el tipo de falta realizada por el veterinario. Los intereses emotivos/economicos de cada bando (veterinario vs autoridad) podrían ser distintos. Quizás un veterinario no ve apropiado mantener a un animal que no puede depender de sí mismo, con dolencias etc, mientras que la autoridad podría determinar que sí. PERO, el propietario estaría dispuesto a depender de un animal así o lo abandonaría a la primera de cambio? Todo es sopesar la situación

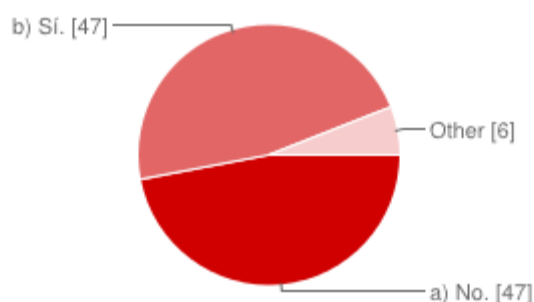
* Cuando considera la autoridad que la eutanasia se ha llevado a cabo incorrectamente? es una pregunta difícil de valorar

* Debate. el veterinario puede explicar su versión

* Depende del motivo que se considere incorrecto! SI fuese un motivo grave retiraria el derecho a realizar la eutanasia.

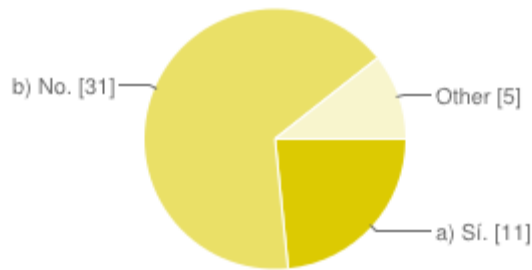
*Opcion c + cursos de formación? examen? algo...

9. ¿Considera que en la eutanasia animal los parámetros para decidir si se debe eutanasiar a un cachorro son los mismos que para un adulto?

a) No.	19	25%
b) Sí.	25	53%
c) Otra	3	6%

10. ¿Considera que en la eutanasia humana los parámetros para decidir si se debe eutanasiar a un menor de edad son los mismos que para un adulto?

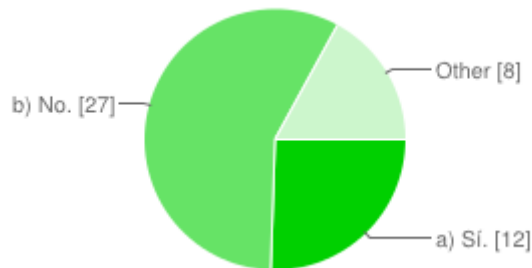

a) Sí.	11	23%
b) No.	31	66%
c) Otra	5	11%

c)

- * Sí, sempre que no hi hagi cap altra opció que no li permeti una vida digna-
- * La eutanasia está prohibida.
- * No es legal eutanasiar en humanos
- * NS/NC
- * Desconozco

11. ¿Considera que la pena de muerte en personas es equivalente al sacrificio de animales agresivos que suponen un peligro para las personas?

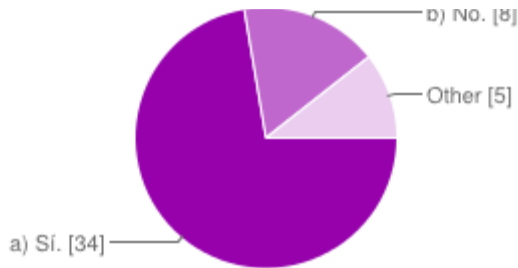

a) Sí.	12	26%
b) No.	27	57%
c) Otra	8	17%

c)

- *No m'ho havia plantejat mai així, però una certa similitud sí que té.
- * La mayoría de animales agresivos lo son por culpa del hombre , por lo tanto no se debería comparar. en el caso de los humanos pueden ser crueles por naturaleza
- * Una persona puede escojer ser delincuente, pese a saber que está mal. Un perro, actúa pro impulsos, miedo, o lo que le han enseñado. No suelen ser agresivo porque sí. Quizás con una nueva educación y disciplina, se puede rehabilitar
- *No es lo mismo, és peor sacrificar a un animal ya que no es agresivo por placer. Aunque si me pones una persona por ejemplo bipolar o esquizofrènica totalmente fuera de control si sería equivalente.
- * No, es todavía más inútil
- * S'ha d'estudiar cada cas, en això no pots generalitzar.
- * Depende de los animales agresivos, si la conducta del animal no tiene solución, si.
- * Es mas complicado que eso, la pena de muerte historicamente se ha aplicado a personas inocentes por falta de investigacion, o ladrones, o por temas ideologicos y no siempre por agresividad o porque supusieran un peligro para la vida de otras personas.

12. ¿Cree que a nivel nacional, debería estar autorizada la eutanasia en humanos?

a) Sí.	85	85%
b) No.	7	7%
c) Otra	8	8%

c)

*Sí, trobo molt trist haver de deixar que un individu mori per si sol d'un càncer terminal (per exemple), amb el dolor i patiment que comporta, tant físic com mental, quan si ell volgués podria evitar-ho i morir dignament quan encara es troba mínimament bé i és feliç amb la família i companys.

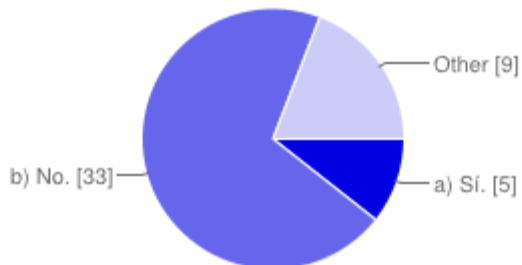
* Al menos se deberia debatir y tenerlo mas en cuenta

* Si, pero bajo petición del eutanasiado, no como pena de muerte

* Teniendo en cuenta cada tipo de caso

* Solo en enfermedades terminales

13. ¿Cree que la ley de eutanasia animal es suficientemente estricta?

a) Sí.	9	9%
b) No.	63	63%
c) Otra	28	28%

c)

* No la conec del tot, però crec que no hauria de permetre el sacrifici d'animals que tenen opció de viure bé, només ser una manera de morir dignament quan no es pot salvar la vida de l'animal.

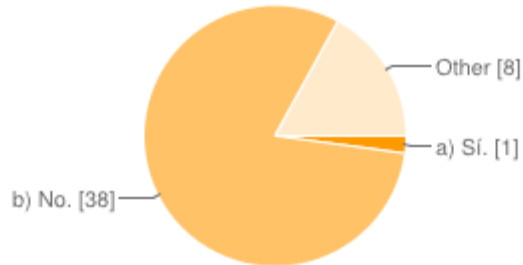
* No conozco esa ley

* Desconozco la ley

* NSNC

* Nunca he leído lo que dice la ley exactamente al respecto así que no lo sé.

14. ¿Cree que la normativa de eutanasia humana, en caso de existir en nuestro país, debería ser igual de laxa que la animal?

a) Sí.	1	2%
b) No.	38	81%
c) Otra	8	17%

c)

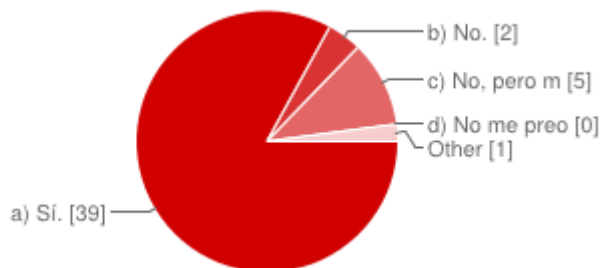
* Crec que no hauria de permetre el suïcidi intencionat, només hauria de ser una manera de morir dignament quan no hi ha manera de salvar el pacient.

* No conozco esa ley

* NS/NC

*Les dos haurien de ser similars

15. En cuanto a la eutanasia animal ¿Se había planteado con anterioridad a la encuesta, alguna de estas cuestiones?

a) Sí.	39	83%
b) No.	2	4%
c) No, pero me ha hecho planteármelas ahora	5	11%
d) No me preocupa el tema.	1	2%

16. Déjenos su opinión sobre la eutanasia animal y/o humana

- La eutanasia solamente la utilizaría para casos donde no hubiese cura a la enfermedad del animal, y si sus propietarios no pudiesen pagarlo intentaría crear algun tipo de asociacion solidaria para esto. igualmente cuando se eutanasia por otros motivos, no creo que sean justos. La eutanasia humana de lo contrario es más estricta y solo se puede realizar en determinados lugares cosa que la hace imposible para muchas personas que la necesitan.

- Igual que se permite la animal, se tendría que permitir la humana. Pero ambas se deben realizar con motivos justificados y siempre con el permiso del propietario del animal, o con la voluntad del humano que la desea. Yo sólo la considero justificada en caso de malatia terminal con sufrimiento / lesión extremadamente dolorosa permanente, no en caso de abandono, cachorro no deseado, imposibilidad de aplicar un tratamiento a un animal... etc
- Estoy a favor de la eutanasia en general, tanto en humana como en animal. No siempre es factible para un ser vivo, vivir en determinadas condiciones o, a veces el problema no tiene solución y genera un dolor muy insoportable y unas condiciones de vida pésimas. En humana también está la propia opinión del afectado, él decidirá si quiere luchar o ceder. También hay que pensar en las condiciones de vida de las personas que van a rodear al afectado (humano o animal), de si están dispuestos a modificar hasta ciertos extremos sus vidas. Puesto que deberán estar siempre pendientes del afectado. No todo el mundo es capaz de soportar las mismas situaciones. Algunos podrán darlo todo por ayudar, sin problema, mientras que otros serán más aprensivos y reacios (Ej.- no todo el mundo puede ver sangre, o heridas abiertas, o ciertas afecciones). Personalmente, soy de las que cree que mantener a alguien en estado vegetativo es una aberración, mejor dejarle descansar en paz definitivamente.
- Es demasiado complicado establecer donde están los límites de la estrecha línea entre suicidio y eutanasia.
- la eutanasia es un tratamiento paliativo radical para cuando se nos han agotado las opciones, no debe splicarse a la ligera ni tampoco prohibirse o tenerle miedo es importante poder garantizar bienestar si esto no es así obligar a alguien a vivir sufriendo también es una forma de tortura.
- La eutanasia animal se hace con demasiada facilidad a diferencia de la humana
- A favor en algunos casos especiales
- Deberia existir, bien utilizada es una manera de evitar mucho sufrimiento, deberia ser un derecho. En la animal deberia ser mas estricta en determinados casos.
- Respecto la pregunta 14 quiero decir que una persona decide sobre su pròpia eutanasia por lo tanto puede ser más laxa que la eutanasia animal que el propietario a saber por qué razón quiere sacrificar al animal. El tema econòmico en los gastos veterinarios es muy complejo quizás si hay una solución a la enfermedad que pudiese solucionar el problema no solo cuidados paliativos si que estaría bien una "seguridad social" si son cuidados para que no sufra un año más quizás ya no valdría la pena aunque es complejo.
- Estoy a favor siempre y cuando haya sufrimiento pero nunca a modo de castigo

- Diria que ja ho he anat especificant tot en les preguntes que em semblava que no quedaria clar un sí/no rotund
- Muchas veces es innecesaria
- La eutanasia animal debería ser más bien regulada y se debería establecer unos mínimos motivos más estrictos de los que hay actualmente. Sobre la humana, legalizaria la eutanasia asistida.

17. Déjenos cualquier comentario sobre la encuesta

- Las preguntas están muy bien pensadas
- Es un buen tema, todo el mundo debería tener unas nociones mínimas sobre la eutanasia y no hacer un mal uso de ésta.